

**Maandblad der Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging
gevestigd te Amsterdam.**

Redacteur: Dr. W. J. Prud'homme van Reine, Mauvestraat 29, Zaandam

Administratie-adres: Bureau K.N.N.V., C 24, Hoogwoud

Penningmeester: J. L. Odekerken, Badhuislaan 27, Hilversum,

Giro No. 103855, t.n.v. Penningmeester K.N.N.V. te Hilversum.

Abonnementsprijs voor niet-leden f 5.— per jaar.

J. Goudswaard:

Op zoek naar de Goden van de Olympus

De Internationale Unie voor Natuurbescherming (I.U.C.N.) organiseert na het beëindigen van de internationale natuurbeschermingsconferentie, die elke twee jaar gehouden wordt, altijd nog enkele belangrijke excursies. Toen nu in 1958 de conferentie van de I.U.C.N. in Athene gehouden werd, heb ik nog wel even getwijfeld welke excursie uit te kiezen. Het was verleidelijk om te profiteren van de mogelijkheid onder zeer deskundige leiding archeologische excursies te maken, maar toch trok de excursie naar de Olympus mij onweerstaanbaar en ik heb er geen spijt van gehad deze te hebben gekozen.

Een bezoek aan Athene biedt al direct mogelijkheden om van diverse oudheidkundige bijzonderheden in en om deze stad kennis te nemen. Nog gaver vertonen deze schoonheden zich in Delphi. Na een week in Athene vergaderd te hebben werd de slotzitting van de 6e algemene vergadering van de I.U.C.N. in Delphi gehouden. Hier waren vertegenwoordigers van natuurbeschermingsorganisaties uit 45 landen bijeen in het historische

*) De zetel der goden Mytikas (2917 m) en afgeronde top van de Stefani (2909 m) — de hoogste toppen van de Olympus.

*In het amfitheater van Delphi, staande v.l.n.r.
prof. Jean G. Baer en prof. Roger Heim.*

Foto's bij dit artikel van J. Goudswaard.

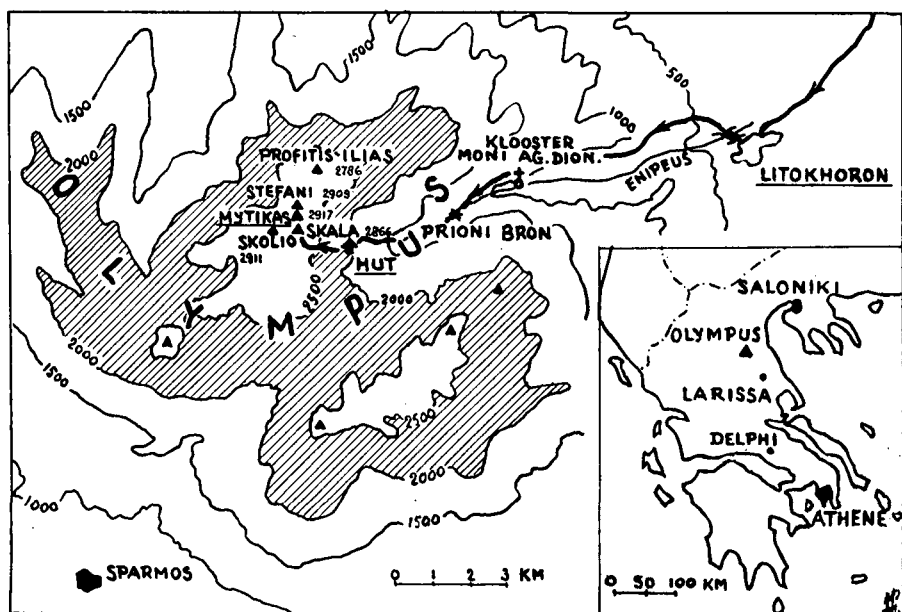
amfitheater. Deze plechtige slotzitting profiteerde ten eerste van de buitengewone akoestiek van het amfitheater. Alléén dreigde de voorzitter af en toe overschreeuwd te worden door het gekrijs van de vele vale gieren, die met hun jongen bij het amfitheater rondvlogen. Trillers van de rotsklever zijn hier ook niet van de lucht en deze vogel herinnert ons er aan, dat wij ons op de Balkan bevinden: het broedgebied van de rotsklever is practisch uitsluitend beperkt tot het Balkan schiereiland. Bij het einde van de sluitingsceremonie was het in het amfitheater reeds donker geworden.

Op de foto kunt u zien, hoe de voorzitter van de I.U.C.N., prof. Roger Heim uit Parijs, het congres sloot en het voorzitterschap overdroeg aan prof. Jean G. Baer uit Neuchâtel.

Na de slotzitting van het congres in Delphi begeven we ons op weg naar de Olympus. Een tocht van ruim 300 km. Het Olympus massief ligt nl. veel noordelijker, halverwege Larissa en Saloniki. Beklimming van de hoogste toppen (ca. 2900 m) biedt de mogelijkheid om kennis te nemen van een zeer speciale flora.

Het griekse landschap heeft sterk geleden door erosieverschijnselen. Griekenland is zeer bosarm en ondeskundig bodembeheer heeft in de eeuwenlange geschiedenis geleid tot een nog steeds doorgaande verarming van dit landschap. Een beeld, dat in practisch alle landen rond het Middellandse zeebekken hetzelfde is.

De hellingen van het Olympus massief zijn gelukkig iets rijker aan bossen. De regenval is hier ook groter. Eén van de resoluties van het congres van

de I.U.C.N. in Athene verzoekt dringend om beschermende maatregelen, teneinde het gehele gebied als reservaat te bewaren.

Over de historie van de Olympus mogen enkele bijzonderheden niet onvermeld blijven. Men stelde zich voor, dat het koninklijk paleis van de griekse god Zeus zich op de hoogste top van de Olympus, Mytikas (2917 m), bevond. Zeus bestierde van boven het lot van de mensen en zond zegeningen en bliksemstralen naar de aarde. In de oudheid bestegen de mensen tweemaal per jaar de Profitis Ilias (2786 m) om offerandes te brengen aan Zeus. In de 11e eeuw bouwden christenen op dezelfde plaats een kapel en wijdden hier aan de heiligen het misoffer. In de volgende jaren kwamen slechts schaapherders en vrijheidsstrijders tegen de turkse overheersers op de hellingen van het bergmassief. De verschillende bergen zijn pas in de 18e eeuw nader verkend. In 1913 vond de eerste beklimming van de hoogste top plaats. De griekse alpinisten club is in 1928 gesticht op de Olympus en sindsdien zijn vele paden verkend. De beklimming is momenteel met een lichte uitrusting goed uitvoerbaar, maar vergt inspanning door een steile klim tot boven de 1000 m grens over moeilijke paden. Wij hebben de tocht naar Olympus gemaakt met een tiental deelnemers, onder leiding van de secretaris van de griekse alpinisten club. Vanuit het spoorwegstation Litokhoron, aan de Aegaeïsche zee gelegen, voert de tocht ons eerst naar het dorpje Litokhoron. Daarna gaat het pad door een sterk geërodeerd landschap. Zeer talrijk bloeit hier met grote paarse bloemen *Colchicum latifolium* en vinden wij vele *Cyclamen neapolitanum* en *Scilla autumnalis*. In dit terrein gaat *Pinus halépis* het terrein beheersen, begeleid door struiken als *Pistacea lenticus*, *Arbutus*, *Quercus ilex* en *croccifera*, *Cypressus sempervirens*, *Rhus cotinus* en *Pyrus amygdaliformis*, ons eigenlijk wel bekend uit botanische tuinen.

Het pad voert langs de ruïnen van het klooster Moni Ag. Dionysios, waarvan de monniken weleer ook deelgenomen hebben aan de pelgrims-tochten naar de Olympus. We zijn zeer vroeg op pad gegaan en hebben de sterke beklimming zonder sterke zonneschijn kunnen maken. Omstreeks het middaguur wordt gerust bij de bron van Prioni. Uit deze bron wordt de rivier Enipeus gevoed. Verder klimmend boven de 1500 m grens komen wij in het gebied met notebomen. *Pinus nigra* vervangt hier *Pinus balé-pensis*.

Van de vogels kunnen vermeld worden: rouwmees, buidelmee en kruis-bek. De rouwmees lijkt op onze matkopmee, maar is veel forser en heeft een dikke snavel. Een leuke waarneming is ook de grijze gors, die buiten de Balkan wel zeer spaarzaam is waar te nemen. De bonte kraai is op het gehele Balkan schiereiland broedvogel, maar daar ben ik op de treinreis door Joegoslavië reeds aangewend.

De hut van de griekse alpinistenclub op de Olympus.

Op 2100 m overwachten we in een hut van de alpinistenclub. Het logboek van de hut bevat vele namen van zeer beroemde bergbeklimmers. De berg der goden blijkt hen allemaal geïnspireerd te hebben. Op deze avond krijgen de voorgelezen verzen uit het achtste boek van de Ilias wel een bijzondere betekenis.

Gedurende twee dagen kunnen we excursies maken en de hoogste top beklimmen. De plantengroei is endemisch en bevat vele bij ons onbekende geografische vormen. Eén der botanici van de excursie was bekend met het voorkomen van een zeldzame kleine crucifeer op de hellingen van de Olympus. Tot grote vreugde van alle excursiedeelnemers hebben we deze plant *Bracicella nivalis* in voldoende aantal kunnen aantreffen. Een rots-kruiper met zijn afgeronde witgekleurde vleugels met vuurrode dekveren heb ik wel eerder in de Alpen gezien. Hij vormt hier echter boven op de Olympus wel een zeer fleurige noot in het kale landschap.

*Excursie op de hellingen
van de Olympus.*

De terugtocht van de berghut naar beneden vergt eveneens een dag. Door het watergebrek zijn we tijdens het verblijf in de hut wel zeer gerantsoeneerd met drinkwater, om over het waswater maar niet te spreken. Een bad in heerlijk warm zeewater vergoedt dan wel veel. En op het strand treffen we zeewinde (*Convolvulus soldanella*) en *Medicago marina* aan!

Het voorgestelde nationale park van de Olympus is 40 km² groot. De bruine beer is al uitgeroeid; toch blijven de endemische flora en de historische gronden voldoende aanleiding voor stichting van een natuur-reservaat. De nog jonge griekse organisatie voor natuurbescherming, die met grote steun van de I.U.C.N. enkele jaren geleden opgericht is, verdient alle steun in haar streven. Directe gevaren door een grootscheepse toeristenexploitatie van dit verrukkelijke gedeelte van Griekenland dreigen nu niet zo zeer. Maar hier zijn weer andere. Op één van de hoogste toppen zal een observatorium worden gebouwd, van waaruit men speciaal de raketten en kunstmanen, die zijn gelanceerd, wil observeren. Amerikaanse, zowel als russische geleerden beschouwen de Olympus daarvoor als een ideale plaats.

INSEKTEN-WERKGROEP

Het kamp van de I.W.G. wordt van 14—21 augustus gehouden te Mook. Gekampeerd wordt op het terrein „De Geuldert”, even voorbij de Plasmolen naar het zuiden en vanaf Mook komend rechts van de grote weg. Een fiets is gewenst, niet noodzakelijk. Ieder zorgt voor eigen tent. Bestek mee. De kampprijs bedraagt ± f 25,—.

Opgeven vóór 1 augustus bij de heer V. S. v. d. Goot, Slotermeerlaan 157 hs, Amsterdam.